

Damięcka, Bożena Elżbieta

Wdrażanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w aspekcie rozwoju regionalnego Polski

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 20, 261-271

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Bożena Elżbieta Damińska

Wdrażanie funduszy strukturalnych unii europejskiej W aspekcie rozwoju regionalnego polski.

Region to pojęcie ze sfery ekonomii, geografii i przyrody. Regiony to w wielu krajach obszary wyodrębnione historycznie, narodowościowo, kulturowo. Region to jednostka ustroju państwowego, przy czym w poszczególnych państwach mająca różne nazwy i różny status prawny¹. Regiony państw członkowskich Unii Europejskiej są bardzo zróżnicowane, gdy chodzi o ich status prawny².

Polska jest krajem w większości równinnym, o łącznej powierzchni 312685 km², którą zamieszkuje ponad 38,6 mln osób³. Jest położona w geograficznym centrum kontynentu europejskiego, na wschód od głównych centrów Unii Europejskiej. Graniczy z dziewięcioma państwami, w tym z dwoma (Dania, Szwecja) tylko na morzu. Długość granicy państwowej wynosi 3495 km, w tym lądowej 3055 km (z krajami członkowskimi i stowarzyszonymi UE tj. Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą- 1901 km, a z pozostałymi krajami, tj. Rosją, Białorusią i Ukrainą - 1155 km). Centralne usytuowanie Polski w przestrzeni Europy Środkowej i Wschodniej (w relacjach wschód-zachód i północ-południe) sprawia, że przez obszar kraju przebiegają korytarze infrastruktury transportowej o znaczeniu kontynentalnym, zidentyfikowane w Europejskiej Perspektywie Planowania Przestrzennego (EPPP)⁴ oraz w Koncepcji Polityki Przestrzennego Zago-

1 M. Kulesza; *Rozwój regionalny. Zagadnienia instytucjonalne*, [w:] *Samorząd Terytorialny 2000*, nr 10.

2 M. Perkowski (red.) *Integracja europejska. Wprowadzenie.*; Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis; Warszawa 2002.

3 Dane statystyczne pochodzą z roczników statystycznych i opracowań Głównego Urzędu Statystycznego.

4 EPPP - studium perspektyw rozwoju i zagospodarowania terytorium Unii Europejskiej, sporządzone przy szerokim udziale państw członkowskich. Obejmuje także obszar krajów stowarzyszonych. Dokument ten nie ma charakteru obligatoryjnego, jednak pełni ważną rolę opiniotwórczą w sferach administracji i biznesu.

sparowania Kraju (KPPZK)⁵.

Najważniejszymi, zidentyfikowanymi w skali kraju, obszarami problemowymi polityki rozwoju regionalnego przede wszystkim są⁶:

- obszar koncentracji przemysłu wydobywania węgla kamiennego: Górnośląski Okręg Przemysłowy;
- obszar koncentracji niektórych branż przemysłu przetwórczego, w szczególności łódzki ośrodek koncentracji przemysłu włókienniczego;
- miasta zdominowane przez wielkie zakłady państwowe powiązane z sektorem militarnym - głównie w południowo-wschodniej i centralnej części kraju;
- obszary dominacji byłych PGR-ów⁷, zagrożone trwałą marginalizacją ekonomiczną i społeczną, obszary te rozciągają się od granicy państwa w województwie zachodniopomorskim do Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego;
- peryferyjne obszary rolnicze wzdłuż północno-wschodniej i wschodniej granicy państwa opóźnione w rozwoju i pozbawione bezpośredniego dostępu do ważniejszych korytarzy komunikacyjnych o znaczeniu międzynarodowym.

Od 1 stycznia 1999 r. funkcjonuje w Polsce trójszczeblowy model władzy publicznej, z niezależną, wybieralną władzą stanowiącą i wykonawczą na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. Nowa organizacja terytorialna państwa łączy cechy państwa unitarnego z modelem zdecentralizowanego systemu władzy publicznej. Na nową organizację terytorialną składa się:

- 16 dużych województw (odpowiadających regionom NUTS II⁸), z których największe pod względem obszaru i liczby ludności jest wojewódz-

5 KPPZK - dokument planistyczny określający przyrodnicze, kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania oraz cele polityki przestrzennej Polski. Dokument po jego zaakceptowaniu przez Radę Ministrów stanowi podstawę dla programowania ponadlokalnych przedsięwzięć publicznych, wpływających na przestrzenne zagospodarowanie kraju.

6 Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2001-2006.

7 PGR - Państwowe Gospodarstwo Rolne.

8 Obecnie w Polsce zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2000 r. w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. Nr 58, poz. 685, z 2001 r. Nr 12, poz. 101, z 2002 r. Nr 34, poz. 311, Nr 177, poz. 1458 i Nr 191, poz. 1594, z 2003 r. Nr 208, poz. 2021 oraz z 2004 r. Nr 98, poz. 998) obowiązuje podział na NTS odpowiadający NUTS.

two mazowieckie (11,4% powierzchni kraju i 13,2% ludności), a najmniejsze jest województwo opolskie (prawie 4-krotnie mniejsze od mazowieckiego);

- 315 (według stanu na 19.04.2002 r.) powiatów oraz 65 miast na prawach powiatu (jednostki NUTS IV);
- 2489 gmin, podstawowe jednostki samorządu terytorialnego (odpowiadające NUTS V), z czego 654 zlokalizowane w miastach i mające jednocześnie prawa powiatów.

Od lipca 2000 r. wyodrębniono poziom statystyczny NUTS III, wyróżniając 45 podregionów obejmujących po kilka jednostek szczebla powiatowego.

Dystans jaki wciąż dzieli osiągnięty w Polsce poziom rozwoju ekonomicznego do poziomu w krajach członkowskich UE jest ważną przesłanką przy formułowaniu celów i priorytetów polityki rozwoju regionalnego. Zostało to uwzględnione najpierw w Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego, a następnie w Narodowym Planie Rozwoju 2004-2006, gdzie jako główny cel przyjęto wspieranie konkurencyjności oraz efektywności działań interwencyjnych.

W 1989 r. Polska rozpoczęła proces transformacji ustrojowej. Poziom PKB na mieszkańca szacowany według parytetu siły nabywczej pieniądza (ppp) w 1991 r. wyniósł ok. 4,5 tys. USD, co stanowiło zaledwie 30% średniej UE. W 2001 r. PKB w Polsce przekroczył po raz pierwszy barierę 200 mld euro, osiągając 202,7 mld euro.

O zróżnicowaniu PKB na mieszkańca między Polską a krajami Unii Europejskiej współdecydują:

- niższy poziom wydajności na zatrudnionego we wszystkich sektorach;
- wysoki udział niskowydajnych sektorów w strukturze gospodarki.

Ważnym czynnikiem unowocześnienia polskiej gospodarki jest napływ kapitału zagranicznego. Jest on nośnikiem nowych technologii i organizacji pracy wpływających na wzrost konkurencyjności.

Stopa inflacji w Polsce ulegała systematycznemu obniżaniu: z 27,5% w 1995 r. do 2,3% (a więc nieznacznie powyżej średniej UE) w III kwartale 2002 r. Poziom deficytu budżetowego kształtował się w Polsce w 2001 r. na poziomie 4,5% PKB, a w 2002 r. na poziomie 5,4% (2,1% w 1999 r. i 2,2% w 2000 r.) wobec ok. 0,8% w UE. Dług publiczny w 2001 r. stanowił ok.

43,2% PKB (w UE 63%), a w 2002 r. wzrósł do poziomu 49,8% PKB.

Na koniec III kwartału 2002 r. bez pracy pozostawało 3,4 mln osób, a stopa bezrobocia (według BAEL⁹) wynosząca 19,8% znacznie przewyższała średnią unijną, która wynosiła ok. 7,7%.

Zróżnicowania międzyregionalne w zakresie gęstości sieci drogowej i kolejowej mają głębokie korzenie historyczne, lecz w zasadzie pokrywają się z poziomem i strukturą gospodarczą regionów. Nasycenie infrastrukturą transportową regionów na zachód od Wisły jest więc wyraźnie większe, niż regionów wschodnich i północno - wschodnich. Mała ilość i słaba przepustowość mostów na Wiśle dodatkowo utrudnia integrację tych obszarów.

Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego wykazuje duże zróżnicowania regionalne. W najtrudniejszej sytuacji były regiony najbardziej uprzemysłowione: łódzkie małopolskie, mazowieckie i śląskie. Rolnicze i leśne obszary we wschodniej i północno-zachodniej Polsce należały do najlepszych pod względem stanu środowiska i różnorodności biologicznej w skali całej Europy.

Do regionów o najwyższej konkurencyjności i poziomie rozwoju zalicza się województwa: małopolskie, mazowieckie, pomorskie i wielkopolskie. Ich przewaga konkurencyjna wynika z: wysokiej efektywności sektora produkcyjnego, dużego potencjału zasobów ludzkich (m.in. ośrodki naukowe, najlepiej przygotowana kadra), stosunkowo dobrze rozwiniętej infrastruktury. Mają one największą szansę na włączenie się w europejskie procesy rozwojowe (globalizacja, budowa społeczeństwa informacyjnego). Atutami są ich stolice - duże aglomeracje o zróżnicowanej strukturze ekonomicznej i wysokim udziale usług w strukturze zatrudnienia. Istotnym czynnikiem ograniczającym jakość życia w tych aglomeracjach jest jednak zły stan transportu zbiorowego (regres transportu szynowego, zanieczyszczający środowisko transport autobusowy, brak ścieżek rowerowych).

Relatywnie najlepsza sytuacja występuje w województwie mazowieckim - województwie o największej powierzchni i największej liczbie ludności, skupiającym ponad jedną trzecią ogółu zarejestrowanych w kraju spółek prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego, najniższej

9 BAEL - Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności prowadzone cokwartalnie przez Główny Urząd Statystyczny; badanie reprezentacyjne, stosujące definicje ludności aktywnej zawodowo, pracujących i bezrobotnych porównywalne ze stosowanymi w krajach UE.

stopie bezrobocia, najniższej liczbie bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy, najwyższych w kraju zarobkach oraz najwyższym dodatnim saldzie migracji. Mazowieckie charakteryzuje ponadto najwyższy wskaźnik zatrudnienia i najniższy ujemny przyrost naturalny. Województwo to wypracowuje największy PKB (zarówno w wartościach bezwzględnych, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca). Mazowieckie jest jednak województwem o największych zróżnicowaniach wewnątrzregionalnych – między Warszawą a podregionami: ostrołęckim, radomskim i siedleckim różnice poziomu PKB per capita kształtują się w proporcji 5:1.

Regionami, które stoją przed poważnymi trudnościami, są województwa we wschodniej Polsce: lubelskie, podlaskie, podkarpackie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. Czynniki hamujące ich rozwój to: nieefektywna struktura zatrudnienia: mało produktywnie rolnictwo, niski poziom rozwoju usług i przemysłu, niska jakość zasobów ludzkich (w tym słaba przedsiębiorczość) oraz niski wskaźnik urbanizacji i zaangażowania kapitału zagranicznego.

Bardzo złożona jest sytuacja województwa śląskiego. Z jednej strony charakteryzuje się ono wciąż relatywnie wysokim poziomem PKB na mieszkańca i niską stopą bezrobocia, z drugiej natomiast – jest największym obecnie w Europie skupiskiem przemysłów tradycyjnych, w tym górnictwa węgla kamiennego i hutnictwa. Rozpoczęta już niezbędna, głęboka restrukturyzacja struktury gospodarczej regionu prowadzi jednakże do drastycznych redukcji zatrudnienia w zakładach dotychczas faworyzowanych i wywołuje ostre reakcje bardzo silnych związków zawodowych.

Diagnoza obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej identyfikuje wielkie i trudne wyzwania, przed którymi staje Polska. Diagnoza ta wskazuje równocześnie na szanse sprostania tym wyzwaniom w warunkach pomocy strukturalnej Unii Europejskiej.

Jednym z podstawowych zadań polskiej polityki gospodarczej jest doprowadzenie do powrotu na ścieżkę szybkiego wzrostu i poprawy sytuacji na rynku pracy, a co za tym idzie - wstrzymanie rozszerzenia się sfery ubóstwa i marginalizacji społecznej. Zajądą przy tym istotne zmiany w strukturze czynników wzrostu. Będzie to przede wszystkim przełamanie spadkowej tendencji nakładów inwestycyjnych. Istotnymi czynnikami proinwestycyjnymi będą: poprawa wyników finansowych przedsiębiorstw (sprzy-

jać temu powinno m.in. zmniejszenie obciążeń podatkowych i zmiany zasad odpisów amortyzacyjnych), tańszy kredyt, napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych, oraz funduszy Unii Europejskiej.

W najbliższych latach nastąpi okres intensyfikacji reform strukturalnych, których zasadniczym celem będzie zwiększenie konkurencyjności gospodarki. Koncentrować się one będą wokół czterech priorytetów:

- modernizacji gospodarki;
- restrukturyzacji niektórych sektorów;
- tworzenia lepszych warunków dla rozwoju przedsiębiorstw innowacyjnych, a tym samym budowania podstaw gospodarki opartej na wiedzy;
- przekształceń własnościowych i prywatyzacji jednostek sektora publicznego.

Mogę powiedzieć, że Polska stoi przed historyczną szansą przyspieszenia rozwoju gospodarczego. Członkostwo w Unii Europejskiej, a następnie perspektywa wejścia do Unii Gospodarczej i Walutowej (UGW) stworzy warunki do dalszego długotrwałego, zrównoważenia wzrostu gospodarczego. Członkostwo w UGW wymaga spełnienia kryteriów zbieżności określonych postanowieniami traktatu z Maastricht¹⁰. Niektóre z tych kryteriów już obecnie Polska spełnia. Dotyczy to inflacji i poziomu długu publicznego. Realizacja pozostałych jest w naszym zasięgu, a ich urzeczywistnienie zależy przede wszystkim od umocnienia i utrzymania równowagi makroekonomicznej. Przełamane muszą zostać strukturalne słabości naszej gospo-

10 Kryteria zbieżności z Maastricht:

- stabilność cenowa – średnia stopa inflacji nie powinna być wyższa niż 1,5 punktu procentowego od wskaźnika odnotowanego w trzech najlepszych pod tym względem krajach; inflacja musi być mierzona za pomocą wskaźnika cen konsumpcyjnych;
- deficyt budżetowy – udział planowanego lub aktualnego deficytu rządowego w produkcie krajowym brutto mierzonym w cenach rynkowych w roku poprzedzającym badania, nie powinien przekraczać 3%;
- dług publiczny – udział tego zadłużenia w PKB mierzonym w cenach rynkowych nie powinien przekraczać 60%;
- stopy procentowe – średnia nominalna długookresowa stopa procentowa nie powinna być wyższa niż o dwa punkty procentowe od stopy procentowej w trzech krajach o najniższym poziomie inflacji w roku poprzedzającym badanie;
- udział w mechanizmie kursowym Europejskiego Systemu Walutowego – kraje członkowskie powinny respektować przedział wahań kursów walut przewidzianych w ramach mechanizmu kursowego przynajmniej w ciągu dwóch lat przed badaniem dotyczącym spełnienia kryteriów spójności.

darki jak: problemy rynku pracy, brak postępu w demonopolizacji ważnych sektorów gospodarki, ochrona na koszt podatników nierentownych przedsiębiorstw państwowych, utrzymywanie wysokiego udziału wydatków socjalnych w budżecie państwa (blokujące obniżanie obciążeń podatkowych), niedostateczny rozwój infrastruktury.

W krajach członkowskich Unii Europejskiej obowiązują różne systemy organizacyjne w zakresie środków funduszy strukturalnych. Doświadczenia ostatnich kilku lat pokazały, że usytuowanie tego działu jest przedmiotem przetargów politycznych przy każdej rekonstrukcji Rządu. W różnorodnych koncepcjach dział ten jest traktowany jako jeden z najbardziej mobilnych elementów struktury Rządu, a propozycje usytuowania wynikają z bieżącego bilansu politycznego, a nie potrzeby tworzenia sprawnego układu administracji rządowej. Nie sprzyjało to stabilizacji kadry, profesjonalizacji działań, odpolitycznieniu mechanizmów decyzyjnych¹¹.

Podstawowym problemem jest kreowanie sprawnej struktury administracyjnej, która pozwoli na efektywne funkcjonowanie polityki strukturalnej państwa. Wymaga to ustabilizowania miejsca działu rozwój regionalny w strukturze rządu. Powinno ono być tożsame z wybranym miejscem przyszłej koordynacji funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, co sprzyjałoby profesjonalizacji działań oraz stabilizacji zawodowej kadry urzędniczej. Należy stworzyć także warunki dla sprawnej i efektywnej koordynacji międzyresortowej przez podmiot odpowiadający za dział rozwój regionalny.

W celu zaprogramowania pomocy wspólnotowej oraz zapewnienia efektywnego jej wdrażania Polska przygotowała Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006¹². Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006 określa najważniejsze działania strukturalne, które Polska będąc członkiem Unii Europejskiej zamierza uruchomić w tych trzech latach. Będą one dotyczyć trzech podstawowych dziedzin wsparcia: przedsiębiorstw, rozwoju infrastruktury oraz rozwoju zasobów ludzkich.

Podstawy Wsparcia Wspólnoty dla Polski w latach 2004-2006 będą

11 J. Woźniak (red.); *Polskie regiony a fundusze Unii Europejskiej*; Kraków 2001.

12 Dokument został przygotowany na podstawie wytycznych zawartych w Rozporządzeniu Rady nr 1260 z 21 czerwca 1999 r. (1260/99/WE) wprowadzającym ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych.

wdrażane za pomocą pięciu jednofunduszowych sektorowych programów operacyjnych (SPO), dotyczących wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw, rozwoju zasobów ludzkich, restrukturyzacji i modernizacji sektora żywnościowego oraz rozwoju obszarów wiejskich, rybołówstwa i przetwórstwa ryb, infrastruktury transportowej i gospodarki morskiej. Obok nich realizowany będzie dwufunduszowy Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) – zarządzany na poziomie krajowym, ale wdrażany w systemie zdecentralizowanym na poziomie wojewódzkim oraz program operacyjny pomocy technicznej, służący wsparciu wdrażania funduszy strukturalnych.

Zdefiniowanie podstawowej struktury powinno zostać uznane za priorytet, gdyż ze względu na brak wzorca, do którego można by się odnieść, niemożliwe jest obecnie optymalne przygotowanie się zarówno do opracowania, jak i wdrożenia Polityki Spójności Gospodarczej i Społecznej Unii Europejskiej na szczeblu centralnym czy też regionalnym.

Konieczne są dwa pierwszoplanowe działania:

1. Wprowadzenie polityki spójności gospodarczej i społecznej w Polsce z chwilą jej przystąpienia do UE będzie realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami ogólnymi, dotyczącymi funduszy strukturalnych. Do zadań polskiego rządu należeć będzie określenie szczegółowego modelu wdrożenia tej polityki.
2. Opracowanie polityki spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej w Polsce dokona się na podstawie Narodowego Planu Rozwoju, w przypadku funduszy strukturalnych w oparciu o Wspólnotowe Ramy Wsparcia (*Community Support Framework*).

Należałoby podkreślić, że zarówno Narodowy Plan Rozwoju, jak i ogólny schemat wdrożenia polityki spójności gospodarczej i społecznej UE są z istoty rzeczy działaniami międzyresortowymi. Z tego względu wzmożona współpraca międzyresortowa może przyczynić się do szybkiej zmiany obecnej sytuacji, która nie jest zgodna z harmonogramem i uniemożliwia, przy obecnym tempie prac, osiągnięcie efektywnej zdolności do wdrożenia tego istotnego *acquis communautaire*¹³.

13 Pojęcie *acquis communautaire* jest używane na oznaczenie dorobku prawnego, tj. norm i standardów prawnych trzech filarów Unii Europejskiej oraz tych uchwał, które mają znaczenie w tworzeniu, stosowaniu i kontroli przestrzegania prawa wspólnotowego.

Podział zadań pomiędzy różne ministerstwa, a nawet pewna konkurencja, jaka istnieje w tej dziedzinie, jest zjawiskiem dobrze znanym w socjologii organizacji, które jednakże może zostać przezwyciężone tylko przez zorganizowane i trwałe rozwiązania pojednawczo-negocjacyjne lub rozdzielenie kompetencji i uprawnień¹⁴.

Unia Europejska przywiązuje rosnące znaczenie do monitoringu i ewaluacji funduszy strukturalnych. Najważniejsze wnioski dla Polski, wynikające z obowiązującej legislacji Unii Europejskiej i instrukcji planistycznych przedstawiam poniżej¹⁵.

- niezbędnych działań w zakresie monitoringu funduszy strukturalnych. Oznacza to, że kraje członkowskie będące beneficjentami środków wprowadzają systemy monitoringu i ewaluacji środków europejskich kierując się odpowiednimi regulacjami. Dlatego w państwach członkowskich istnieje najnowsze „know-how”¹⁶, co jest efektem prowadzonych w latach 1999-2000 prac nad monitoringiem i ewaluacją środków funduszy strukturalnych.
- Polska będąc członkiem Unii Europejskiej w całości stanie się beneficjentem funduszy strukturalnych jako obszar Celu 1, przyjmowane w kraju rozwiązania, w zakresie monitoringu i ewaluacji dotyczące funduszy przedakcesyjnych, powinny być możliwie tożsame z rozwiązaniami obowiązującymi w krajach członkowskich. Powinno to sprzyjać wzrostowi efektywności uruchamiania środków publicznych w Polsce, a równocześnie kształtować niezbędny potencjał absorpcyjny w zakresie funduszy strukturalnych.
- W trakcie budowania w Polsce systemu monitoringu funduszy europejskich przedstawione propozycje metodyczne Komisji Europejskiej, pomimo ich indykatywnego charakteru, powinny być w miarę możliwości w całości przyjęte. Dotyczy to między innymi: obszarów interwencji według kategorii i subkategorii, zestawu kluczowych wskaźników, pełnego zestawu wskaźników monitoringu i ewaluacji.
- Kluczowe znaczenie w monitoringu i ewaluacji funduszy europejskich

14 Z. Brodecki; *Prawo integracji europejskiej*; Warszawa 2000.

15 *Droga do funduszy strukturalnych Unii Europejskiej*; Polska Agencja Rozwoju Regionalnego; Warszawa 2000.

16 Jest to wiedza technologiczna.

mają komitety monitorujące. Uruchamiany w Polsce w związku z funduszami przedakcesyjnymi, system komitetów monitorujących powinien być wewnętrznie spójny oraz w miarę możliwości utrzymany bez większych zmian po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Fundusze Strukturalne będą najważniejszym kanałem transferów finansowych ze strony Unii Europejskiej na rzecz nowoprzyjętych państw członkowskich. Oznacza to możliwość istotnego podwyższenia poziomu konkurencyjności gospodarki Polski na arenie międzynarodowej.

Dla przyspieszenia modernizacji kraju za pomocą funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności największe znaczenie mogą mieć następujące działania:

- wsparcie realizacji transeuropejskich sieci infrastrukturalnych na obszarze Polski;
- wsparcie przedsięwzięć lokalnej infrastruktury, w tym przede wszystkim dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego;
- wsparcie zmian struktury wielkościowej podmiotów gospodarczych przez rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw;
- wsparcie procesów restrukturyzacji regionalnej na obszarach problemowych;
- wsparcie rozwoju środowiska biznesowego.

Jak wiadomo, tylko silne regiony potrafią sprawnie i efektywnie wykorzystywać fundusze europejskie, dlatego potrzebna jest aktywna polityka państwa aby wszystkie regiony zostały do tej absorpcji właściwie przygotowane. Konieczność przygotowania programów rozwoju regionalnego i projektów inwestycyjnych oraz uruchomienia środków montażu finansowego może okazać się zbyt wysoką barierą dla regionów słabych, ze względu na niski poziom ich rozwoju społeczno - ekonomicznego. Może to doprowadzić do takiej sytuacji, że polityka zorientowana na spójność regionalną w ramach UE może prowadzić w początkowym okresie integracji z UE do znacznego wzrostu zróżnicowań regionalnych wewnątrz naszego państwa¹⁷.

Unia Europejska przywiązuje szczególną wagę do wspierania rozwoju regionalnego, uznając tę sferę działalności za istotną przesłankę spójności

17 T. Hamulecka; *Fundusze Strukturalne – perspektywa dla Polski*; Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Korytnikach; Korytniki 2000.

wewnętrznej. Sposób wydatkowania środków wymusza wysoką jakość i efektywność działań.

Członkostwo Polski w tej organizacji stwarza wyjątkowe szanse zbudowania efektywnych struktur wspierania rozwoju regionalnego i dzięki temu zdynamizowania ogólnego rozwoju społeczno - gospodarczego regionów i Polski.